

Marian Żurowski

"El Matrimonio en Derecho Romano. Esencia, requisitos de validez, efectos, disolubilidad", Roma 1970 : [recenzja]

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 15/1-2, 257-258

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

tych opracowań w jednym zbiorze ułatwi niejednemu kanoniście pracę w tej dziedzinie, dlatego warto przynajmniej w krótkiej nocie bibliograficznej to zasygnalizować.

Ks. Marian Żurowski

Robleda Olis: El Matrimonio en Derecho Romano. Esencia, requisitos de validez, efectos, disolubilidad; Roma 1970, s. XV, 306 in 8°, wyd. Università Gregoriana.

W wydawnictwie Uniwersytetu Gregoriańskiego ukazała się w języku hiszpańskim nowa pozycja Olizjusa Robledy — głównie dla użytku studentów — o małżeństwie w prawie rzymskim. Z zadowoleniem należy powitać tę nową publikację, gdyż ona może być pożyteczna nie tylko dla romanistów, lecz także dla kanonistów. Jak w każdej dziedzinie tak i w prawie rzymskim, a szczególnie małżeńskim, w miarę postępu wiedzy i nagromadzenia się publikacji dotyczących poszczególnych zagadnień korzystne jest przedstawienie sumaryczne całej instytucji prawnej. Dokonał tego z wielkim nakładem pracy wyżej wspomniany autor.

Niewątpliwie dzieło zyskałoby bardzo na wartości, gdyby na równi z tak bardzo pracowicie zebranymi i wykorzystanymi opracowaniami starszych autorów, uwzględniono w pełni osiągnięcia nowszych. Tutaj rzuca się w oczy bardzo staranne i szczegółowe wykorzystanie autorów piszących na ten temat przede wszystkim z terenu włoskiego, a także hiszpańskiego, natomiast w mniejszym stopniu uwzględnia się specjalistów od prawa rzymskiego z innych krajów, a przecież i oni wnieśli poważny wkład w aktualny stan wiedzy tego zagadnienia i mają własne swoje nowe koncepcje. Może na większą uwagę zasługiwaliby również tacy autorzy jak: Corbett, Kaser, Levy — Brühl, Wolff, którzy w poruszonym zagadnieniu mają poważne osiągnięcia. Wprawdzie Robleda wykorzystuje ich dzieła, ale nie w tym stopniu jak prace poważnych autorów z terenu Włoch, a oni także godni są szczegółowszego zainteresowania.

Nasuwają się ponadto pytania, czy nie warto by było bardziej wyodrębnić poszczególne okresy z zaznaczeniem historycznej ewolucji, której podlega ta instytucja. Chodzi mianowicie o ujęcie tego zagadnienia w prawie najdawniejszej republiki, okresu klasycznego, a przede wszystkim od czasów Konstantyna, kiedy to na prawo rzymskie oddziaływała stosunkowo silnie myśl chrześcijańska, zawarta w dziełach Ojców Kościoła.

Można by również zapytać, czy nie zasługiwałby na większą uwagę problem konkubinatu, który autor rozważa na kilku stronicach w dodatku, a przecież to zagadnienie w prawie rzymskim nie było tak jasno rozróżniane, przynajmniej u niektórych prawników klasycznych, jak to ma miejsce u późniejszych autorów chrześcijańskich.

Wysiłek i wkład Olizjusa Robledy niewątpliwie nie jest mały i zasługuje na uznanie. Można więc mieć nadzieję, że publikacja ta spełni zasadniczy cel zamierzony przez autora i pomimo pewnych, nieuniknionych niedociągnięć będzie wartościowym narzędziem w ręku studentów prawa rzymskiego i kanonicznego. Ponadto korzystanie z tego dzieła bardzo ułatwiają trzy indeksy zamieszczone na końcu: indeks alfabetyczny, źródeł i autorów.

Ks. Marian Żurowski

ŻUK PETRO O. Carm., Principia de iustitia, Romae 1970, s. 230.

Wymieniona wyżej rozprawa o podstawowych zasadach cnoty sprawiedliwości jest napisana przez polskiego autora z zakonu Karmelitów w języku łacińskim i wydana w Rzymie nakładem tegoż zakonu. Podkreślić należy zaraz na wstępie jej staranną szatę edytorską, dobry papier i pomimo nielicznych zresztą błędów drukarskich, poprawionych w dołączonej erracie przez Autora, bardzo dobrą jej zewnętrzną prezentację.

Sam temat pracy, tak sformułowany przez Autora, sugerować by mógł czytelnikowi omawianie w niej podstawowych zasad sprawiedliwości, co mogło by być nieporozumieniem. Nie chodzi tu bowiem o podstawowe zasady teologiczno-moralne sprawiedliwości jako najogólniej pojętej cnoty moralnej, ale — jak podkreśla to sam Autor w krótkim wprowadzeniu do pracy — chodzi w niej o ukazanie cnoty sprawiedliwości w aspekcie obiektywnym i prawnym, jako uprawnień i zarazem obowiązku (*ius et officium*) określonych podmiotów prawnych, ujętego i ocenionego przez Autora w świetle tradycyjnej doktryny katolickiej i jej bezspornych zasad, zestawionych ze współczesnymi poglądami autorów w tym przedmiocie.

Tak zarysowany przedmiot dociekań podyktował też Autorowi metodę naukową tej pracy, która jest metodą scholastyczną (analityczno-syntetyczną) i podyktował także tradycyjny podział materiału.

Po podaniu pojęcia sprawiedliwości jako cnoty (§ 1), jej przedmiotu, właściwości, tytułu prawnego itp. — stara się następnie Autor w kolejnych paragrafach (może lepiej by było nazwać je rozdziałami) przeanalizować dokładnie jej elementy obiektywne i prawne w odniesieniu do przyjętego tradycyjnego podziału cnoty sprawiedliwości na: wymienną (*commutativa* — § 2), tzw. legalną czyli prawną (*legalis* — § 3) oraz rozdzielczą (*distributiva* — § 4) — uzupełniając swoje wywody ogólnym tylko omówieniem tzw. sprawiedliwości karzącej (*vindicativa*) i międzynarodowej (*internationalis*).

W artykule drugim (który można by raczej nazwać częścią drugą, względnie kolejnym rozdziałem) omawia Autor szerzej pojęcie i istotę tzw. sprawiedliwości społecznej (*iustitia socialis*) z uwzględnieniem jej